

Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking

Beleidsuitvoerend agentschap van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

Jaarverslag 2011

Over dit verslag

Voor de tweede maal op rij stel ik u het VAIS jaarverslag in digitale versie voor. Ook deze keer besloten we de keuze aan u, de lezer, over te laten om dit verslag digitaal of op papier door te nemen.

Vlaamse administraties stellen hun jaarverslagen vaker online ter beschikking omwille kostenbesparing. Toch is dit maar één van de facetten die een digitaal jaarverslag zo aantrekkelijk maken. Zo wordt het papierverbruik beperkt en tonen ze aan dat de duurzaamheidsdoelstellingen uit het verslag geen dode letter blijven. U kan het jaarverslag downloaden in pdf-formaat, zowel de volledige versie als de hoofdstukken afzonderlijk.

2011 was een druk jaar voor het agentschap. Er werd meteen werk gemaakt van de strategische doelstellingen, die in de beheersovereenkomst 2011-2015 staan. Ook de nieuwe vijfjarige strategienota's tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika en tussen Vlaanderen en Mozambique werden opgestart. Tien jaar geleden werden overigens de eerste stappen gezet in de samenwerking tussen Vlaanderen en Mozambique. Daarom bracht VAIS het boek "De brug van dromen, onderweg naar het nieuwe Mozambique" uit rond deze samenwerking.

Voor draagvlakversterking in Vlaanderen ligt de focus traditioneel op ontwikkelingseducatie, het beleid voor gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en het 4de pijlersteunpunt. Tijdens 2011 werden echter stappen gezet om deze drie onderdelen beter op elkaar af te stemmen, wat ongetwijfeld zal leiden tot een grotere efficiëntie en effectiviteit.

Naast een overzicht van de verschillende projecten in het Zuiden en in Vlaanderen kan u in dit verslag ook een sociaal en milieuverslag vinden. Deze onderdelen kaderen binnen het duurzaamheidsverslag van VAIS.

Een duurzaamheidsverslag is een jaarverslag waarin er naast de geboekte resultaten ook aandacht is voor de sociale pijler van de organisatie en de inspanningen op

milieuvlak. Dit jaarverslag rapporteert over de periode 1 januari 2011 tot 31 december 2011. Naast een kantoor in Brussel heeft VAIS landenkantoren in de partnerlanden Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika. De gegevens voor het sociale verslag en het milieuverslag gaan hoofdzakelijk over VAIS Brussel en werden opgesteld volgens het Global Reporting Initiative (GRI) principe.

Ik wens u veel leesplezier!

Waarnemend Administrateur-generaal,
Anne Van Autreve

Paspoort

Missie

Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) heeft als missie bij te dragen tot het dichtten van de Noord-Zuidkloof, het bevorderen van duurzame ontwikkeling in het Zuiden en een rechtvaardige, vreedzame en welvarende internationale gemeenschap.

Visie

“We voeren onze opdrachten uit op een dynamische, oplossingsgerichte en realistische manier en in dialoog met onze partners. We willen dit realiseren, vertrekkende van onze praktijkervaring, en met een gedreven team.”

Dynamisch en realistisch

We willen onze opdrachten uitvoeren op een dynamische manier. We willen innovatief zijn: we staan open voor verandering en vernieuwing. We willen niet steeds ‘de platgetreden paden bewandelen’. We willen kritisch en oordeelkundig vernieuwend zijn en niet ‘vernieuwen om te vernieuwen’.

Oplossingsgericht en realistisch

De programma's en projecten, zowel in Vlaanderen als in de partnerlanden, verlopen niet steeds zoals voorzien. We willen, in dialoog met onze partners, steeds zoeken naar een oplossing. Maar ook dit willen we op een realistische manier aanpakken. Oplossingsgericht betekent voor ons ook: streven naar kwaliteit, efficiëntie en resultaat. Wat wij hieronder precies verstaan is terug te vinden in het kaderdecreet, de beheersovereenkomst en de jaarlijkse operationele plannen.

Dialoog met onze partners

We willen steeds in dialoog gaan met onze partners en ons aansluiten bij de aanpak van de internationale gemeenschap. Daarom hanteren we volgende principes in de samenwerking: eigenaarschap, partnerschap, beleidsdialoog en erkenning van diversiteit.

Praktijkervaring

Vanuit onze ervaring op het terrein, zowel in het buitenland als in Vlaanderen, willen we input geven voor het beleid. Praktijkervaring zetten we ook in om binnen onze organisatie voortdurend te verbeteren.

Gedreven

We zijn gemotiveerd voor de inhoud van ons werk en voeren de opdracht van het agentschap op een geëngageerde manier uit.

Taken

De Vlaamse overheid voert sinds 1993 een eigen beleid voor ontwikkelingssamenwerking. VAIS werd opgericht op 1 april 2006. De taken uit het oprichtingsbesluit ^[1] van VAIS omschrijven wat het agentschap ondersteunt in zuidelijk Afrika en in Vlaanderen. De vijf taken zijn:

1. bilaterale samenwerking met partners in het Zuiden;
2. ondersteuning van acties en activiteiten van indirecte actoren;
3. samenwerkingsacties via multilaterale organisaties;
4. draagvlakversterking en bewustmaking;
5. noodhulp en humanitaire bijstand.

Het voorbereiden van het beleid voor ontwikkelingssamenwerking is de taak van het Departement internationaal Vlaanderen ^[2].

VAIS team

Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking bestaat uit dertig personeelsleden. **Waarnemend Administrateur-generaal, Anne Van Autreve**, staat aan het hoofd van het agentschap.

Een **stafdienst** staat de waarnemend Administrateur-generaal bij voor ondermeer het personeelsbeleid, de organisatieontwikkeling, de begroting en de rapportering over de beheersovereenkomst met de Vlaamse Regering.

De **afdeling Programma's en Projecten** wordt geleid door het **afdelingshoofd, Anne Van Autreve**. De afdeling volgt de projecten en programma's in zuidelijk Afrika op en werkt daarbij samen met de overheden ter plaatse, NGO's en internationale organisaties. Verder buigt de afdeling zich over noodhulp, draagvlakversterking (o.a.

ontwikkelingseducatie, de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en het 4de pijlersteunpunt) en waarborgverlening voor microfinanciering.

De **dienst Data en Communicatie** wordt geleid door het **diensthofd, Sam Vandenabeele**. De dienst verzamelt en analyseert alle info die voor het agentschap relevant is bij de uitvoering van haar opdrachten en brengt deze onder in een centrale databank. Daarnaast staat de dienst in voor de interne en externe communicatie, de financiële controle, de secretariaatstaken en de logistiek van het VAIS.

Het hoofdkantoor van VAIS is gelegen in Brussel. In de drie partnerlanden (Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi) heeft het agentschap telkens een vertegenwoordiging. Het gaat om een beperkt kantoor, bestaande uit een vertegenwoordiger en een ondersteunende kracht. De vertegenwoordiger is het eerste aanspreekpunt voor de huidige en potentiële partners. De vertegenwoordigers doen aan prospectie, identificatie en opvolging van de projecten en programma's die de lokale overheden, indirecte actoren en multilaterale organisaties uitvoeren. Ze volgen ook de lokale situatie op sociaal, economisch en politiek vlak op. De projecten en programma's kaderen steeds in de strategienota's die de Vlaamse Regering afsluit met het partnerland.

Overleg met belanghebbenden

Hieronder kan u **een overzicht** vinden van de **belangrijkste belanghebbenden of stakeholders** waar VAIS mee overleg pleegt. Dankzij overleg worden de belangen van deze externen mee afgewogen in de strategieontwikkeling en -implementatie.

1. Partnerlanden / andere donoren / uitvoerende organisaties

VAIS heeft formele samenwerkingsovereenkomsten met een aantal partners, zowel in Vlaanderen als in de partnerlanden. Vanaf 2011 wordt werk gemaakt van meer eenvormige samenwerkingsovereenkomsten. De vertegenwoordigers overleggen in de partnerlanden zowel met de andere donoren als met de uitvoerende organisaties. In Vlaanderen wordt ook overlegd tussen de dossierbehandelaars en de uitvoerders van de programma's en projecten. VAIS verleent waar mogelijk inspraak aan de partnerorganisaties (subsidieontvangers) bij het opstellen van referentietermen van evaluaties, zodat deze evaluaties ook voor hen leermogelijkheden kunnen bieden.

2. Andere beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid

VAIS geeft regelmatig advies aan andere beleidsdomeinen binnen de Vlaamse

overheid, wanneer deze zich op het domein van internationale samenwerking begeven. Zo krijgt het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) advies bij de beoordeling van de oproep voor het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling. Het agentschap engageert zich om constructief mee te werken aan een verbeterde interne coördinatie en harmonisatie van de ontwikkelingssamenwerking binnen de Vlaamse overheid en om deel te nemen aan werkgroepen die instaan voor de uitvoering van het Vlaamse actieplan duurzame overheidsopdrachten.

3. Het Departement internationaal Vlaanderen

Tussen het Departement internationaal Vlaanderen ^[2] (DiV) en VAIS zijn concrete afspraken gemaakt over regelmatig overleg. Zo is er informeel overleg tussen de Secretaris-generaal van DiV en de waarnemend Administrateur-generaal van VAIS. Daarnaast is er ook maandelijks overleg tussen de afdeling programma's en projecten (VAIS) en de afdeling beleid (DiV).

4. De minister en zijn kabinet

De waarnemend Administrateur-generaal van VAIS overlegt regelmatig met de Minister-president en/of zijn kabinet.

Toelichting rechtsvorm

VAIS is een **intern verzelfstandigd agentschap** en wordt aangestuurd door de minister voor Ontwikkelingssamenwerking. Tijdens deze regeerperiode is dit Vlaams Minister-president, Kris Peeters. De minister stuurt het agentschap aan en sluit een beheersovereenkomst (pdf) ^[3] af met het hoofd van het agentschap. Het hoofd van het agentschap, de administrateur-generaal, is belast met de algemene leiding, de werking en de vertegenwoordiging van het agentschap.

Verdere toelichting kan in het oprichtingsbesluit (pdf) ^[4] gevonden worden.

VAIS in 2011

2011 bleek een druk jaar voor het agentschap te zijn. Hieronder worden een aantal belangrijke actiepunten vermeld.

1. Inzetten op samenwerkingsovereenkomsten met multilaterale organisaties

Vlaanderen heeft verder werk gemaakt van het afsluiten van meerjarige samenwerkingsovereenkomsten. De Vlaamse overheid heeft meerjarige engagements lopen met UNICEF, UNAIDS, het Wereldvoedselprogramma (WFP), de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO). Dankzij deze overeenkomsten maakt Vlaanderen haar reputatie als voorspelbare donor waar.

2. Afsluiten van nieuwe strategienota's met Zuid-Afrika en Mozambique

In 2011 werden de nieuwe strategienota's tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika en tussen Vlaanderen en Mozambique gefinaliseerd. In deze nota's werden de lijnen uitgetekend voor de komende vijf jaar. De samenwerking met Mozambique focust zich hoofdzakelijk op de sector gezondheidszorg. De strategienota Mozambique Vlaanderen loopt van 2011 tot 2015. De samenwerking met Zuid-Afrika legt voornamelijk de nadruk op jobcreatie bij kwetsbare doelgroepen en landbouw & voedselzekerheid. De strategienota Zuid-Afrika Vlaanderen loopt van 2012 tot 2016.

3. De evaluatie van het 4de pijlersteunpunt

Enerzijds werd de werking geëvalueerd, anderzijds werden de verschillende mogelijkheden voor verdere ondersteuning onderzocht. Dit gebeurde in

samenwerking met alle belanghebbenden. Op basis van deze evaluatie werd er beslist dat VAIS, na de twee jaar durende pilootfase, niet meer zelf actief deel zal uitmaken van het 4de pijlersteunpunt. Vanaf 2012 zal de werking van het steunpunt volledig gedragen worden door 11.11.11.

4. Viering 10 jaar samenwerking met Mozambique

Tien jaar geleden werden de eerste stappen gezet in de samenwerking tussen Vlaanderen en Mozambique. Dit mocht niet onopgemerkt voorbij gaan. Daarom bracht VAIS een boek uit rond deze samenwerking. In mei 2011 trokken schrijvers Hilde Keteleer en Emiel Vervliet samen met fotografen Marc van Vaek en Véronique Schotte naar Mozambique. Ze bezochten er de door de Vlaamse overheid gesteunde projecten. Ze schreven ook over de veranderingen tijdens de afgelopen tien jaar op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast wierpen ze, samen met gewone Mozambikanen, een blik op de toekomst en vroegen hen over hun dromen. Dit relaas werd afgewisseld met beeldmateriaal over dit relatief onbekende Afrikaanse land. Het boek “De brug van dromen, onderweg naar het nieuwe Mozambique” werd door Minister-president Kris Peeters en de Mozambikaanse zaakgelastigde Ismael Valigy officieel voorgesteld op 17 oktober 2011. Het boek werd eveneens vertaald naar het Portugees.

5. Meer coherentie voor het beleid van draagvlakversterking

In 2011 werkte VAIS aan een strategie die moet leiden tot meer coherentie in het Vlaamse beleid voor draagvlakversterking. Voor draagvlakversterking werden er in het verleden reeds strategische keuzes gemaakt, namelijk de focus op ontwikkelingseducatie, het beleid voor gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en de oprichting van het 4de pijlersteunpunt. Het is de bedoeling om deze drie onderdelen beter op elkaar af te stemmen, wat ongetwijfeld zal leiden tot een grotere efficiëntie en effectiviteit.

6. Uitwerking van een monitoring- en evaluatiesysteem (M&E)

In 2011 werden de eerste stappen gezet voor de uitwerking van een meer gestructureerd M&E systeem. Door een meer systematische en resultaatgerichte monitoring en evaluatie van de gesteunde projecten en programma's, draagt VAIS bij tot een kwaliteitsverbetering van onze internationale samenwerking. Dit vernieuwde M&E systeem zorgt voor een betere risicobeheersing, en maakt een doorgedreven leerproces bij zowel VAIS als de subsidieontvanger mogelijk. De Vlaamse overheid krijgt tegelijk de mogelijkheid om samenwerkingsprogramma's bij te sturen in geval van vertragingen of andere uitdagingen.

7. Flexibiliseren van noodhulp

In 2011 verleende de Vlaamse overheid bijdrages aan het “Central Emergency Reponse Fund” (CERF). Dit fonds van de Verenigde Naties kan reeds tijdens de eerste cruciale dagen na een ramp voor noodhulp zorgen dankzij een flexibele inzet van de beschikbare fondsen. Dit zorgt ervoor dat er zeer snel hulp kan geboden worden omdat kostbare tijd om een specifieke aanvraag goed te keuren overbodig is.

Strategie tot 2015

De huidige [beheersovereenkomst \(pdf\)](#) [3] geldt voor de periode van **1 januari 2011 tot 31 december 2015**. In een beheersovereenkomst staan de **regels en voorwaarden** waaronder VAIS uitvoering geeft aan zijn missie, taken en bevoegdheden, zoals deze vermeld zijn in het [oprichtingsbesluit \(pdf\)](#) [5] en in overeenstemming met het [kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking \(pdf\)](#) [6].

Hieronder volgt een **overzicht van de strategische doelstellingen**.

- VAIS draagt bij tot het bereiken van de millenniumdoelstellingen (MDG's);
- VAIS streeft naar een performante uitvoering van de internationale samenwerking en past daarbij de internationale consensus over goede donorpraktijk toe;
- VAIS draagt bij tot de versterking van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking;
- VAIS draagt bij tot een flexibele humanitaire hulpverlening;
- VAIS ondersteunt de minister en de Vlaamse Regering bij de uitvoering van het beleid ontwikkelingssamenwerking;
- VAIS verbetert zijn werking voortdurend om zo zijn doelstellingen op de meest efficiënte, effectieve, integere, klantgerichte en kwaliteitsvolle manier te realiseren;
- VAIS wil een voorbeeldige werkgever zijn.

Per strategische doelstelling werden er **operationele doelstellingen** geformuleerd. Deze worden waar mogelijk en relevant geconcretiseerd in indicatoren met een te bereiken norm (een streefwaarde) of met kengetallen (zonder norm), die belangrijk zijn voor het meten van beleidseffecten. Indicatoren en kengetallen kunnen zowel betrekking hebben op kwantitatieve als op kwalitatieve elementen. Voor dit overzicht verwijzen we naar het document van de beheersovereenkomst.

Naast strategische doelstellingen kent VAIS ook een aantal **strategische projecten**. Een strategisch project kan verschillende jaren lopen binnen de duur van de beheersovereenkomst en wordt als zeer belangrijk beschouwd voor de verbetering van de realisatie van de beleidsuitvoering door VAIS.

Strategische projecten

1. VAIS verbetert het beheersinstrumentarium voor systematische monitoring en evaluatie van de samenwerking;
2. VAIS werkt aan een methodiek om transversale thema's effectief te integreren in alle projecten en programma's;
3. VAIS werkt aan een methodiek om de aanpassing aan de klimaatsverandering te integreren in de ontwikkelingsprogramma's;
4. VAIS stemt de actiedomeinen die werken aan draagvlakversterking beter op elkaar af.

Activiteitenverslag

Het activiteitenverslag van 2011 geeft **een overzicht van de nieuwe, lopende of afgelopen projecten en programma's** die VAIS ondersteunde in 2011. Het merendeel van de projecten speelde zich af in zuidelijk Afrika. Binnen het onderdeel "draagvlakversterking" kan u een overzicht vinden van deze projecten en programma's die VAIS in Vlaanderen ondersteunde.

Zuid-Afrika

In 2011 werd in Zuid-Afrika verder gewerkt aan de programma's in het kader van de strategienota 2005-2009, die verlengd werd tot 2011. De samenwerking met Zuid-Afrika focust zich op **landbouw & voedselzekerheid** en het **creëren van tewerkstelling bij kwetsbare doelgroepen** (MDG 1). Deze focus blijft ook behouden in de nieuwe strategienota 2012-2016 ^[7] die in juli 2011 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

Landbouw & voedselzekerheid

De tweede fase van het “Agribusiness Development Alliance” (LADA II) programma ^[8] in Limpopo startte in juli 2010. Dit programma werd uitgevoerd in samenwerking met het Departement Landbouw en werd stilgelegd eind 2011. Ook in KwaZulu-Natal loopt het voedselzekerheidsprogramma in samenwerking met het Departement Landbouw. Het hoofddoel van dit laatste programma is de toegang verbeteren van plattelandsgezinnen ^[9] tot een stabiele en gevarieerde voeding.

Tewerkstelling bij kwetsbare doelgroepen

Het sociale economieproject ^[10] in KwaZulu Natal werd in 2011 bijgestuurd en afgestemd op een nieuw voorstel voor 2012-2014, waarin aandacht zal worden besteed aan het stimuleren van sociale economie initiatieven via openbare aanbestedingen. Het nieuwe voorstel “openbare aanbestedingen en sociale economie ^[11]” zal van start gaan in 2012 en zal worden uitgevoerd door de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO).

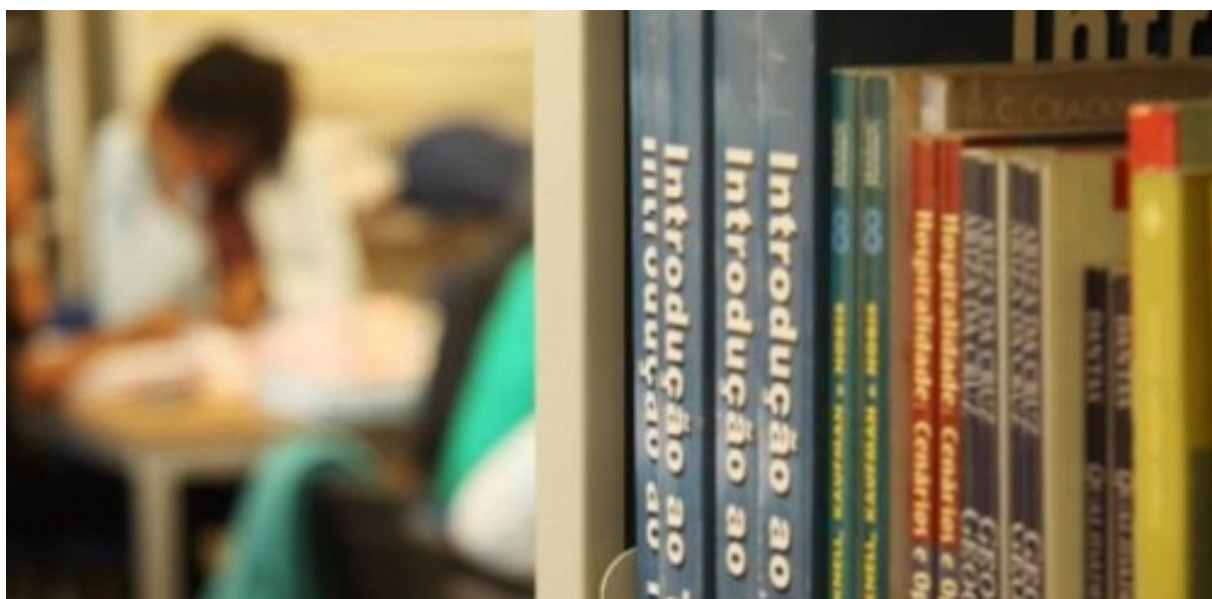
De subsidies voor de projecten rond sociale economie zijn afkomstig van het Vlaamse Departement Werk en Sociale Economie. VAIS staat in voor het beheer en de correcte aanwending van deze middelen.

De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) werd in 2010 aangewezen als de nieuwe uitvoerder van het tewerkstellingsprogramma ^[12] in de provincie Vrijstaat. Het

programma startte in 2011 en wil werkgelegenheid creëren via de ontwikkeling van kleine ondernemingen. Hierbij wordt aandacht besteed aan het promoten van zogenaamde “groene jobs”.

In KwaZulu Natal werd in december 2011 ook het "Groutville Community Care Homes ^[13]" project afgerond. Dit project werd opgezet in 2005 om de impact van **HIV/AIDS op weeskinderen te verminderen**. Het project heeft dit bereikt door opvang en zorg te voorzien voor 120 weeskinderen of kinderen die een groot risico lopen op HIV/AIDS besmetting.

Mozambique

Sinds 2011 loopt de tweede strategienota tussen Vlaanderen en Mozambique ^[14]. De focus van de samenwerking ligt op de **sector gezondheidszorg** (MDG 4 tot 6). Ontmijning is een bijkomende sector. De vroegere steun aan de sector onderwijs, meer specifiek technisch - & beroepsonderwijs, wordt vanaf 2011 afgebouwd.

Gezondheidszorg

De actie "Music for Life ^[15]" draaide in 2010 rond het **thema “laat een weeskind niet alleen”**. De bijkomende steun van de Vlaamse overheid naar aanleiding van deze actie werd gebruikt om een project dat eerder al werd ondersteund verder te zetten. Dit project werkt **rond basisgezondheidszorg** in enkele districten, en meer specifiek zal er vooral aandacht gaan naar de ondersteuning van weeskinderen. Daarnaast worden **preventieve activiteiten** rond HIV/AIDS uitgewerkt in de districten Chiuta, Chifunde en Changara.

Het opleiden van gezondheidspersoneel en het verbeteren van de werkomstandigheden in de gezondheidssector bleven ook in 2011 grote uitdagingen

bij de verdere uitbouw van het nationale gezondheidssysteem. De Vlaamse ondersteuning voor deze tak van de gezondheidssector ging in 2011 naar het "Human Resources for Health-programma ^[16]" van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Met dit programma wil WHO het Ministerie van Volksgezondheid ondersteunen zodat het bestand van beschikbaar gezondheidspersoneel kan uitgebreid worden.

De Vlaamse overheid steunde door de jaren heen verschillende initiatieven rond seksuele en reproductieve gezondheid. In 2011 zijn er enkele nieuwe projecten bijgekomen. Het **eerste project** is dat van **Pathfinder International**. Deze stichting wil de organisatorische en technische capaciteiten van jongerenorganisaties in Mozambique versterken ^[17]. Daarnaast wil Pathfinder International ook jonge mensen opleiden zodat ze kunnen opkomen voor hun rechten en noden. Deze jongeren kunnen vervolgens op hun beurt de eigen gemeenschap verder bewustmaken.

Een **tweede project** wil de mogelijkheden voor het uitvoeren van mannelijke besnijdenis ^[18] in de provincie Tete vereenvoudigen. Dat blijkt een zeer populaire ingreep te zijn onder de mannen. Dit kan alleen maar toegejuicht worden vanuit medisch standpunt, omdat besnijdenis de kans op verspreiding van SOA's doet verminderen. Dit project wordt uitgevoerd door een Amerikaanse NGO: PSI ("Population Services International").

Een **derde project** wil specifiek bijdragen aan het versnellen van het testen op HIV/AIDS ^[19]. Op die manier krijgt de patiënt dezelfde dag al resultaat. Zo kan er onmiddellijk gestart worden met de behandeling. Dit project wordt door de Clinton Foundation uitgevoerd.

Een project dat Vlaanderen reeds jaren ondersteunt binnen de deelsector van seksueel reproductieve gezondheidszorg, is de uitbouw van de nachtkliniek ^[20] van het "International Centre for Reproductive Health" (ICRH) in de provincie Tete. Ook in 2011 genoot dit project van financiële steun. Het is de bedoeling om de werking van de nachtkliniek verder uit te bouwen om zo de doelgroep nog beter te bereiken, en tegelijk meer onderzoek te verrichten naar deze problematiek. ICRH heeft op vlak van seksuele en reproductieve gezondheidszorg al veel werk geleverd in Mozambique. Een bijkomende Vlaamse bijdrage ging in 2011 dan ook naar de verspreiding van de studieresultaten.

Een laatste gezondheidsproject is het **pilootproject van APOPO** dat tuberculose in Mozambique sneller wil opsporen ^[21] om op die manier de verspreiding van de ziekte in te perken. Na enkele jaren van testen is APOPO erin geslaagd om reuzehamsterratten te trainen in het opsporen van TBC.

Ontmijning

Het pilootproject van **APOPO** rond de opsporing van TBC is gebaseerd op het succesvolle precedent waarbij APOPO deze ratten traint en inzet voor de detectie van landmijnen [22]. Sinds 2002 kent de Vlaamse Regering subsidies toe aan APOPO voor haar mijndetectieprogramma in Mozambique. Het “Mine Action Plan Mozambique Gaza Province” loopt tot 2013.

Onderwijs

Op vlak van onderwijs ondersteunt Vlaanderen sinds 2009 het **Instituto Nacional de Dom Bosco** voor de bouw van praktijklokalen en laboratoria voor de opleidingen elektriciteit en mechanica [23]. Het MEC, het Mozambikaanse Ministerie voor Onderwijs, kan de praktijklokalen gebruiken voor onderwijsdoeleinden.

Een project van de **Universiteit Gent** rond aquacultuur [24] heeft als doel de overdraging van de essentiële wetenschappelijke en technische know-how over aquacultuur aan de Mozambikaanse partner. Dit is nodig voor de ontwikkeling van de aquacultuursector in het land.

Tot slot was er nog de subsidie voor **Music Fund**, een organisatie die onder andere actief is in Maputo. Music Fund steunt jonge muzikanten en muziekscholen [25] in ontwikkelingslanden en in conflictgebieden. Music Fund is reeds enkele jaren actief in Mozambique en breidde in 2011 zijn werking uit naar Zuid-Afrika.

Malawi

De samenwerking met Malawi concentreert zich op landbouw & voedselzekerheid (MDG 1) en gezondheidszorg (MDG 4 tot 6). Meer informatie rond de prioriteiten kan je in de strategienota Vlaanderen-Malawi ^[26] vinden.

Landbouw & voedselzekerheid

Binnen deze sector leverde de Vlaamse overheid een bijdrage die ervoor moet zorgen dat de Malawiaanse landbouwsector op een **duurzame manier** verder kan groeien. Voor Vlaanderen is het van essentieel belang dat die groei bereikt kan worden door mede in te zetten op **diversificatie**. Diversificatie is immers ook van belang om ondervoeding tegen te gaan via een gevarieerdere voedselproductie. Het is de bedoeling om de landbouwproductie te veranderen van loutere overlevingslandbouw naar commerciële landbouw. Alleen zo kan de levensstandaard van de boeren toenemen.

Sinds 2007 steunt Vlaanderen het programma rond voedselzekerheid van de Wereldvoedsel- en Landbouworganisatie (FAO) ^[27]. Het programma werkt zowel rond het ondersteunen van de uitwerking van een nationaal beleid als rond concrete realisaties op het terrein, namelijk in de districten Kasungu en Mzimba. In 2011 ging de tweede fase van dit programma van start.

Een ander belangrijk programma dat Vlaamse steun ontvangt, heeft als doel om de capaciteit van landbouwvoorlichters ^[28] en veeartsen toe te laten nemen. Binnen dit programma werken vijf uitvoerende partners, ieder op hun terrein, samen om dat doel te bereiken. Landbouwvoorlichters en veeartsen zijn zeer belangrijk om de sector van de veeteelt in Malawi grondig te kunnen uitbouwen.

Binnen de sector landbouw ondersteunt Vlaanderen ook de **deelsectoren koffie en zuivel**. Deze projecten passen binnen de gemaakte afspraken met Malawi om te investeren in landbouw met de nadruk op productie en vermarkting van landbouwproducten. Via de “Mzuzu Coffee Planters Cooperative ^[29]” ondersteunt Vlaanderen de kleinschalige koffieboeren in Mzuzu. Daarnaast draagt Vlaanderen bij aan de “Malawi Milk Producers Association” als steun voor de zuivelsector ^[30] in het

noorden en in het centrum van Malawi.

Gezondheidszorg

Net als in Mozambique, investeert de Vlaamse overheid in de **gezondheidssector** via een jaarlijkse bedrage aan de SWAp ^[31]. Via die sectorale budgetsteun kan de Malawische overheid in nauw overleg met de donoren zijn nationaal plan voor gezondheidszorg uitvoeren. Maar naast de steun aan de SWAp verleent de Vlaamse overheid ook een bijdrage aan projecten van indirecte actoren in de gezondheidssector.

Ook de deelsector rond **seksuele en reproductieve gezondheidszorg** krijgt ondersteuning. **“Banya La Mtsogolo” (BLM)** is een Malawische NGO die rond seksuele en reproductieve gezondheid werkt. Via een bijdrage aan het project rond familieplanning ^[32] wil de Vlaamse overheid er niet alleen voor zorgen dat het bevolkingsaantal onder controle blijft. Dit project heeft namelijk nog twee bijkomende doelstellingen, de daling van moedersterfte en de bestrijding van HIV/AIDS.

Ook in 2011 ondersteunde de Vlaamse overheid het **Rode Kruis Vlaanderen Internationaal**. Het project streeft ernaar om de algemene gezondheidstoestand van 7.000 gezinnen in Kasungu te verbeteren ^[33]. Dit is één van de concentratiedistricten van de Vlaams-Malawische samenwerking. Binnen ditzelfde project verleende Vlaanderen in 2011 bovendien een extra bijdrage aan het Rode Kruis naar aanleiding van de actie “Music for Life” 2011 ^[34]. Die editie stond in het teken van diarree. Met deze extra bijdrage zal er in het district Kasungu specifiek aandacht gaan naar de integratie van de toegang tot drinkbaar water en hygiëne in het bestaande basisgezondheidsproject.

Het programma WASH van UNICEF ^[35] focust al jaren op de toegang tot **veilig water, sanitair en hygiëne**. Zo'n 30.000 schoolkinderen en 150.000 mensen op het platteland krijgen betere toegang tot water en sanitair. Daarnaast werkt UNICEF aan voorlichting rond betere hygiënische praktijken. Een goede hygiëne is immers nodig om de overlevingskansen bij kinderen te vergroten en de risico's op ziekten aanzienlijk te doen afnemen.

Tot slot is er nog het project van **Viva Africa**. Hoewel de internationale aandacht rond HIV/AIDS afneemt wil Vlaanderen blijven inzetten op deze strijd. Het **DREAM-project** van Viva Africa is een onderdeel van een uitgebreid programma voor aidsbestrijding in Malawi ^[36]. In een tweede projectfase zet de organisatie in op preventie van HIV-overdracht en meer specifiek op de overdracht van moeder naar kind.

Lokale, regionale en multilaterale samenwerking

Naast de (bilaterale) samenwerking met de drie partnerlanden werkt de Vlaamse overheid in de regio zuidelijk Afrika ook op andere manieren rond **bepaalde beleidsthema's**. De initiatieven kunnen zich toespitsen op één of meerdere partnerlanden of op de hele zuidelijk Afrikaanse regio. Deze regionale samenwerking wordt vaak, maar niet uitsluitend, uitgevoerd door multilaterale organisaties.

De Vlaamse overheid kiest ervoor om meer en meer structureel samen te werken met een **aantal multilaterale organisaties**. Daarom werden er met onder andere het Wereldvoedselprogramma (WFP), de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO), de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en UNICEF samenwerkingsakkoorden afgesloten.

Landbouw & voedselzekerheid

Landbouw is nog steeds één van de belangrijkste economische sectoren in zuidelijk Afrika. Ook in 2011 bleef er nood aan **structurele ondersteuning** voor de verdere uitbouw van de landbouwsector, zodat de kans op vermarkting kan toenemen en boeren minder afhankelijk worden van louter overlevingslandbouw. **Diversificatie** moet daarbij voor meer variatie in de oogsten zorgen, wat op zijn beurt bijdraagt aan een betere voedselzekerheid. Daarom engageerde de Vlaamse overheid zich om in 2011 de landenprogramma's van het Wereldvoedselprogramma ^[37] (WFP) in Malawi en Mozambique structureel te ondersteunen. Deze programma's focussen op het verhogen van de voedselzekerheid voor kwetsbare groepen zoals kinderen en personen met HIV/AIDS.

Ook **bosbouw** behoort tot de landbouwsector. De Wereldbosbouw organisatie (ICRAF) wil, met ondersteuning van Vlaanderen, de levensomstandigheden van boerengemeenschappen in Malawi en Mozambique verbeteren. Dat doet ze door een platform op te zetten dat moet zorgen voor een geïntegreerd beheer van boslandbouw ^[38].

Tot slot engageerde Vlaanderen zich in 2011 om **structureel bij te dragen** aan het “Multipartner Programme Support Mechanism (FMM)”

[39]” van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO).

Klimaat

Klimaatverandering, en dan vooral de gevolgen daarvan, werden als prioriteit voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking opgenomen in de beleidsnota. Daarom besloot Vlaanderen om het **thema klimaatverandering** horizontaal te integreren in alle ontwikkelingsprogramma's. In ieder programma zal er aandacht gaan naar de mogelijke gevolgen van klimaatverandering en hoe dit effect kan hebben op de uiteindelijke resultaten op het terrein. Daarnaast koos Vlaanderen er in overleg met UNDP voor om een bijdrage te leveren aan het nationaal programma voor klimaatverandering in Malawi [40].

Gezondheid

Naast landbouw & voedselzekerheid is ook **gezondheid** een belangrijke sector waar Vlaanderen multilateraal op inzet. Daarom draagt de Vlaamse overheid al geruime tijd bij aan verschillende projecten van de **Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)**. Deze VN organisatie bouwde in Zuid-Afrika en Malawi verder op een, eerder door Vlaanderen ondersteund, project rond preventie van kindermishandeling [41]. Het huidige project zet eerdere aanbevelingen in de praktijk om, zodat er in beide landen aan capaciteitsopbouw voor een goede preventiestrategie rond kindermishandeling kan gedaan worden. Een tweede project van WHO wil een pre- en neonataal zorgmodel [42] in zuidelijk Afrika implementeren. Dankzij zo'n model zouden zwangere vrouwen en moeders van pasgeborenen snellere en betere toegang tot gezondheidszorg moeten krijgen. Een derde subsidie aan WHO wordt gebruikt om een baarmoederhalskankergids [43] voor ontwikkelingslanden te updaten. Ook de originele versie van deze gids kwam mede met Vlaamse steun tot stand. Om de samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie [44] structureel te verankeren werd in 2011 bovendien een samenwerkingsovereenkomst afgesloten die zal lopen van 2012 tot 2015.

Vlaanderen verleende in 2011 ook steun aan het **Rode Kruis**. De "European First Aid Manual [45] (EFAM)" is een gids die mensen aanleert hoe ze eerste hulp (EHBO) kunnen verlenen. Deze gids werd opgesteld in samenwerking met Europese experts. Het Rode Kruis heeft vervolgens in samenwerking met Afrikaanse experts een Afrikaanse tegenhanger opgesteld. De zogenaamde "African First Aid Manual" (AFAM) vormt een basishandboek voor EHBO dat aangepast is aan het Afrikaanse continent. Met de Vlaamse subsidie wil het Rode Kruis het AFAM nu testen en invoeren in Malawi en Zuid-Afrika.

Sinds 2006 werken Vlaanderen en UNAIDS op structurele wijze samen. De Vlaamse overheid ondersteunt UNAIDS [46] in het bieden van een versterkte mondiale respons op de HIV epidemie, in het bijzonder in de regio van zuidelijk Afrika.

Tot slot sloot Vlaanderen in 2011 een overeenkomst af met het Kinderfonds van de Verenigde Naties (UNICEF) ^[47] voor een samenwerking tijdens de periode 2012-2015.

Duurzame handel en ondernemerschap

Ook duurzame handel en ondernemerschap zijn voor Vlaanderen belangrijke sectoren waarop in het Zuiden ingezet moet worden. Sinds 2008 verleent Vlaanderen steun aan het **Internationaal Centrum voor Handel (ITC)** voor de uitvoering van het “Supply Chain and Logistics Development Programme for Africa’s SADC Region ^[48]”. Dat project wil in de Zuidelijke Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC) de aanvoerketen en logistieke diensten van acht landen verbeteren. Hiertoe behoren ook de drie partnerlanden van Vlaanderen, met name Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi.

Via de jaarlijkse oproep duurzame handel ^[49] wil de Vlaamse overheid organisaties ondersteunen die projecten rond duurzame handel in de zuidelijk Afrikaanse regio uitwerken. Bij de eerste oproep in 2009 werden een aantal certificatieprogramma's gesteund. Het ging om vier projecten van Vredeseilanden, Solidaridad, Rainforest Alliance en Oxfam Wereldwinkels. Dat laatste project liep in 2011 af. De andere projecten lopen nog verder. In 2010 werd de indirecte steun uitgebreid naar organisaties in Vlaanderen en Malawi. Er werden toen zeven projecten in Malawi uitgekozen en één in Vlaanderen. Al deze projecten werden in 2011 opgestart. Er werd geen nieuwe oproep gelanceerd

De **Internationale Arbeidsorganisatie (ILO)** zet zich in voor “waardig werk voor iedere arbeider ^[50]”. De Vlaamse overheid onderschrijft volmondig deze waardig werk-doelstellingen. Over de hele wereld heeft ILO projecten lopen om deze doelstellingen te bereiken. In Mozambique loopt een project dat groei in tewerkstelling en de verbetering van de rechten van vrouwelijke werknemers beoogt. VAIS steunt drie onderdelen van dit programma rond vrouwenrechten op de werkvloer. Dit project startte in 2009 en werd verlengd tot half 2012.

Tot slot is er nog de Vlaamse steun aan **Ex-Change**. Die steun is niet alleen afkomstig van VAIS maar ook van het agentschap Flanders Investment & Trade (FIT). Ex-Change wil **via kennisdeling bijdragen aan capaciteitsverhoging** binnen bedrijven en organisaties in ontwikkelingsgebieden. Indien organisaties of bedrijven nood hebben aan bepaalde specifieke expertise kunnen ze bij Ex-Change terecht. De vzw gaat dan in Vlaanderen op zoek naar een geschikte expert, die vervolgens uitgestuurd wordt op missie. In 2011 werden op die manier 183 interventies opgestart.

Noodhulp

1. Modderstromen in Brazilië

SOS Kinderdorpen: 74.999,10 euro

In januari 2011 veroorzaakte een zware regenval in de bergen ten noorden van Rio de Janeiro ernstige overstromingen. Modderstromen zorgden voor vernielingen langs de steile berghellingen; mensen en huizen werden bedolven. 15.000 mensen werden hierdoor dakloos. Wegen waren weggespoeld waardoor de hulpverlening werd bemoeilijkt.

De getroffen regio is een arm landbouwgebied en de kinderen behoorden al vóór de ramp tot een zeer kwetsbare groep. Het project wil gedurende 6 maanden de families van 250 kinderen ondersteunen zodat ze weer zelfstandig voor deze kinderen kunnen zorgen.

2. Hulp aan Libische vluchtelingen

UNHCR: 100.000 euro

In maart 2011 begon de Arabische lente. Opstanden braken uit over het hele Midden-Oosten en in het noorden van Afrika. Ook in Libië vond een volksopstand plaats. Deze opstand werd gewelddadig bestreden en zorgde ervoor dat tienduizenden Libiërs hun land ontvluchtten.

Aan de grensovergangen met Tunesië kon men deze toevloed niet verwerken. Mensen die al dagenlang in zeer lastige omstandigheden onderweg waren, geraakten maar met moeite de grens over en strandden in extreem moeilijke situaties op het vlak van onderdak, voeding en hygiëne.

Daarnaast zaten er aan deze grensovergangen mensen van over de hele wereld vast. Een deel van hen - vooral inwoners uit Sub-Saharaans Afrika: Ghana en Nigeria - mochten Tunesië niet eens binnen. Daardoor liepen ze gevaar om door de Libische bevolking aanzien te worden als huurlingen. Al deze mensen moesten op korte of langere termijn naar hun thuisland geëvacueerd worden.

UNHCR vroeg daarom financiële ondersteuning aan de Vlaamse overheid. Met dat bedrag verleenden ze de vluchtelingen onderdak.

3. Voedsel en drinkwatervoorzieningsprogramma in Ethiopië

Caritas International: 125.000 euro

In 2011 werd de Hoorn van Afrika getroffen door één van de ergste droogtes sinds jaren. Het korte regenseizoen, dat normaal gezien zou plaatsvinden tussen twee oogstseizoenen, bleef erg lang uit. Daardoor mislukte de oogst en dat leidde tot een afnemende voedselbeschikbaarheid en ondervoeding. Caritas International verleent

de nodige zorg met hun voedsel en drinkwatervoorzieningsprogramma in het Irob district. In dit district zijn weinig hulporganisaties aanwezig.

4. Humanitaire hulp aan de kinderen getroffen door hongersnood in Zuid-Somalië

UNICEF: 125.000 euro

In 2011 werd de Hoorn van Afrika geteisterd door extreme droogte. De regio stevende af op een humanitaire ramp. Daarom vroeg UNICEF een bijdrage aan de Vlaamse overheid om onder andere ondervoede kinderen in het zuiden van Somalië te kunnen behandelen via therapeutische voedingsprogramma's.

5. Noodhulp UNICEF onderwijsproject Somalië

UNICEF: 140.000 euro

In Centraal en Zuid-Somalië gaan naar schatting 1,8 miljoen kinderen niet naar school. Op sommige plaatsen is de vraag naar onderwijs sterk gestegen, terwijl er een acuut tekort is aan leerkrachten. Om een massale schooluitval te verhinderen was er dringend nood aan extra lesmateriaal, bijkomende leerruimten, geld om leerkrachten te betalen en voor onderwijsactiviteiten. UNICEF bood de nodige ondersteuning in samenwerking met andere VN hulpprogramma's.

6. Mozambique: rampenparaatheid in het "Zambezi River Basin"

Rode Kruis Vlaanderen: 314.000 euro

Mozambique wordt jaarlijks getroffen door overstromingen. Uit studies blijkt dat vooral het "Limpopo River Basin" in het zuiden en het "Zambezi River Basin" in het centrum het grootste risico lopen. De inwoners van deze gebieden zijn dan ook het meest kwetsbaar.

Het Rode Kruis Mozambique en de Mozambikaanse overheid werken samen voor het uitbouwen van drie regionale noodhulpcentra om noodhulpgoederen klaar te zetten en de noodhulp beter te coördineren. De subsidie van de Vlaamse overheid werd gebruikt om de uitbouw van het noodhulpcentrum in centraal Mozambique te ondersteunen.

7. Subsidie voor de uitbouw van een flexibel inzetbaar instrumentarium voor humanitaire hulp

Central Emergency Response Fund (CERF): 300.000 euro

De Vlaamse overheid heeft de bedoeling om het “Central Emergency Response Fund” (CERF) jaarlijks te ondersteunen. Dit fonds van de Verenigde Naties kan reeds tijdens de eerste cruciale dagen na een ramp voor noodhulp zorgen dankzij een flexibele inzet van de beschikbare fondsen. Dit zorgt ervoor dat er zeer snel hulp kan geboden worden omdat kostbare tijd om een specifieke aanvraag goed te keuren overbodig is.

Jaarlijks zal 300.000 euro toegekend worden aan dit fonds en in 2011 werden reeds de nodige middelen uitgetrokken voor zowel 2011 als voor 2012. Met haar steun aan deze flexibele noodhulpinstantie volgt Vlaanderen de principes van het “Good Humanitarian Donorship”.

Draagvlakversterking

Naar een grotere beleidscoherentie

Voor draagvlakversterking werden er via de specifieke decreten rond **gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking** en rond **ontwikkelingseducatie** in het verleden reeds een aantal strategische keuzes gemaakt. Ook de oprichting van het steunpunt voor 4de pijlerorganisaties was een belangrijk nieuw initiatief.

In de beleidsnota werd aangekondigd dat tijdens deze regeerperiode werk gemaakt zal worden van een grotere coherentie tussen deze verschillende bestaande initiatieven.

Een aantal **basisprincipes** moeten hiertoe een bijdrage leveren:

Principe 1: De Vlaamse overheid stimuleert de

vermaatschappelijking van ontwikkelingssamenwerking en ondersteunt daarbij ook niet-klassieke actoren.

De ondersteuning van Noord-Zuid educatiewerk, dat ook uitgevoerd kan worden door niet-klassieke actoren uit het middenveld, wordt verder gezet. Ook gemeentebesturen zullen verder begeleid worden in het opzetten van een eigen ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. De 4de pijlerorganisaties, die voor een steeds bredere vermaatschappelijking van de Noord-Zuid problematiek zorgen, kunnen blijven rekenen op een 4de pijlersteunpunt. In een pilootfase werd dit getrokken door VAIS. Vanaf 2012 wordt dit volledig beheerd door 11.11.11 maar VAIS neemt de financiering op zich. Daarnaast maakt VAIS ook deel uit van de stuurgroep van het steunpunt.

Principe 2 : De Vlaamse overheid stimuleert projecten die innovatie brengen binnen het domein van draagvlakversterking.

Dit wil zeggen dat de Vlaamse overheid een kans wil geven aan pilootprojecten en aan projecten die nieuwe methodes in de sector introduceren. In de huidige veranderende wereld is het noodzakelijk om mensen op verschillende manieren te prikkelen rond ontwikkelingssamenwerking. Zo kan er ook een breder bereik worden gerealiseerd. De vernieuwing kan gaan over de doelgroep, het medium, de methodiek, enz.

Principe 3: De Vlaamse overheid wil samenwerking bevorderen tussen de verschillende Vlaamse actoren op het vlak van draagvlakversterking.

De Vlaamse overheid is overtuigd dat samenwerkingsverbanden ervoor zorgen dat de expertise van verschillende organisaties gedeeld wordt, een groter en ander doelpubliek wordt bereikt en de duurzaamheid van het project beter gegarandeerd wordt.

Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking in 2011

In 2011 ontvingen volgende gemeenten subsidies voor hun gemeentelijk beleid inzake ontwikkelingssamenwerking 2012-2013: Harelbeke, Middelkerke, Balen, Destelbergen, Lier, Westerlo, Zemst, Lowazone (Lovendegem, Waarschoot, Zomergem en Nevele), Izegem, Olen, Genk, Turnhout, Zoersel, Maldegem, Landen, Merelbeke, Beringen, Sint-Niklaas, Roeselare, Essen, Waregem en Diepenbeek. Een overzicht van alle deelnemende gemeenten en stedenbanden kan je [hier](#) ^[51] vinden.

Voor vorming, advies en begeleiding van de gemeenten die actief zijn in het convenantprogramma, werd, na een positieve externe evaluatie van de reeds

lopende samenwerking, opnieuw de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) ingeschakeld.

Oproep ontwikkelingseducatie

In 2011 werden er elf projecten goedgekeurd voor de oproep ontwikkelingseducatie [52]. Er werden voor het eerst ook ontmoetingsdagen georganiseerd tussen VAIS en de projectindieners van 2009 en 2010. Deze ontmoetingsdagen werden enthousiast onthaald door alle deelnemers.

4de pijler

In 2011 werden er drie ontmoetings- en uitwisselingsmomenten georganiseerd. De 4de pijler- en andere ontwikkelingsorganisaties, die actief zijn rond eenzelfde thema of land, werden samengebracht zodat ze hun praktijkervaringen konden delen. In 2011 werden er themadagen rond “Water”, “Zuid-Afrika” en “Kinderen in het Zuiden” georganiseerd.

In 2010 schreef VAIS, in samenwerking met 11.11.11, een opdracht uit om het 4de pijlersteunpunt te evalueren. Daarin werd enerzijds de werking geëvalueerd, anderzijds werden de verschillende mogelijkheden voor verdere ondersteuning en samenwerking onderzocht.

Meer informatie over deze studie kan u digitaal downloaden [53].

Ondersteuning van de media

Het nieuwsagentschap IPS Vlaanderen, het maandelijks MO* magazine en hun gezamenlijke website www.MO.be [54], richten zich in hun berichtgeving op mondiale thema's. De Vlaamse overheid sloot een beheersovereenkomst af met deze actoren.

VVOB

De Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) ontvangt jaarlijks een werkingssubsidie en een programmasubsidie. De structurele financiering heeft tot doel de expertise van de VVOB algemeen te ondersteunen. Daarnaast wordt het programma “scholenbanden” ondersteund. Dit programma heeft tot doel leerlingen en lesgevers te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking door het ondersteunen van de ontwikkeling van netwerken tussen scholen in Noord en Zuid.

Initiatieven van VAIS

Studiedag rond duurzame handel in Sub-Sahara Afrika

In maart 2011 organiseerde VAIS een studievoormiddag rond duurzame handel. Vlaanderen zet in op duurzame handel in het Zuiden als een hefboom voor armoedebestrijding. De Vlaamse overheid ondersteunt enkele certificeringsprogramma's, die consumenten informeren rond de duurzaamheid van een bepaald product. Certificatie reikt op die manier niet alleen een kwaliteitslabel uit, maar garandeert ook de afzet op de Westerse markten en zorgt tegelijk voor duurzame productiesystemen, verbeterde inkomens en een hogere levenskwaliteit voor de boeren.

Duurzame Dagen 2011

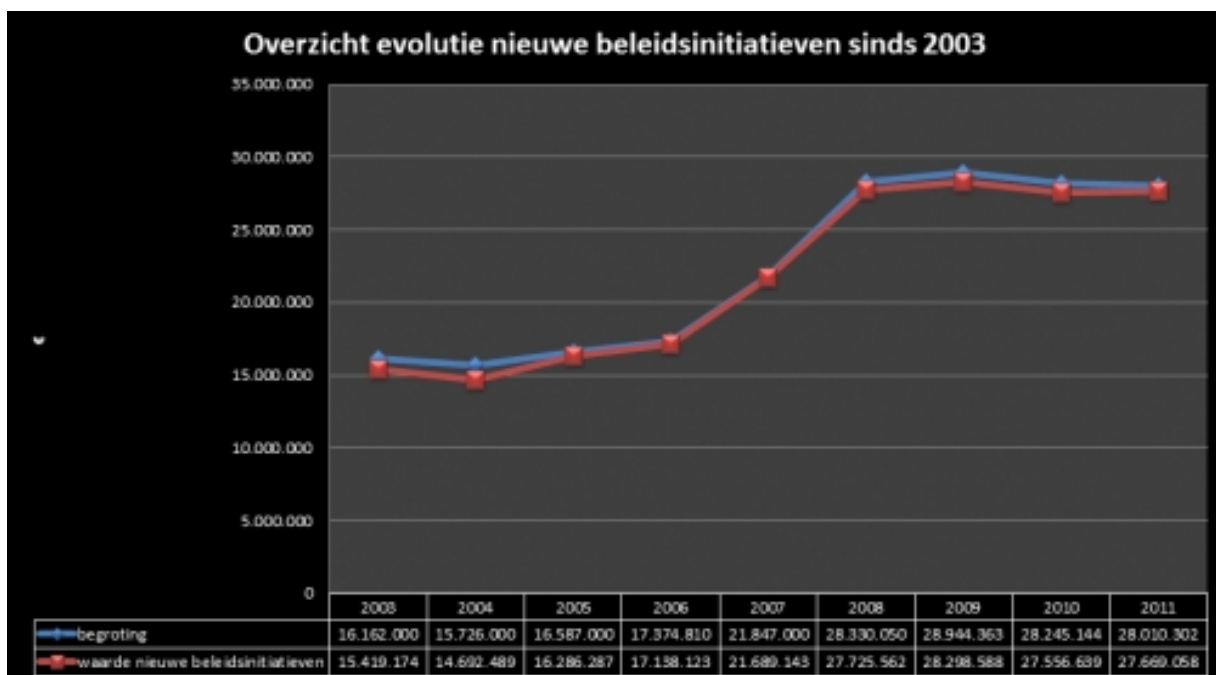
Jaarlijks neemt VAIS deel aan de duurzame dagen, die worden georganiseerd voor en door ambtenaren van de Vlaamse overheid. Als voortrekker op het vlak van duurzame handel, probeert VAIS de collega's jaarlijks met nieuwe facetten van duurzame handel kennis te laten maken. In oktober 2011 ging Brusselkenner Roel Jacobs samen met ambtenaren op stap doorheen de stad om eerlijke handel van vandaag te vergelijken met de Brusselse economie van vroeger.

10 jaar samenwerking Vlaanderen – Mozambique

Tien jaar geleden werden de eerste stappen gezet in de samenwerking tussen Vlaanderen en Mozambique. Dit mocht niet onopgemerkt voorbij gaan en daarom bracht VAIS een boek uit om deze viering op te luisteren. In mei 2011 trokken schrijvers Hilde Keteleer en Emiel Vervliet samen met fotografen Marc van Vaek en Véronique Schotte naar Mozambique. Ze bezochten er de door de Vlaamse overheid gesteunde projecten. Ze schreven er ook over de veranderingen tijdens de afgelopen 10 jaar op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast wierpen ze, samen met gewone Mozambikanen, een blik op de toekomst en vroegen hen over hun dromen. Dit relaas werd afgewisseld met prachtig beeldmateriaal over dit relatief onbekende Afrikaanse land. Het boek "De brug van dromen, onderweg naar het nieuwe Mozambique" werd door Minister-president Kris Peeters en de Mozambikaanse ambassadeur Ismael Valigy officieel voorgesteld op 17 oktober 2011. Het boek werd eveneens vertaald naar het Portugees.

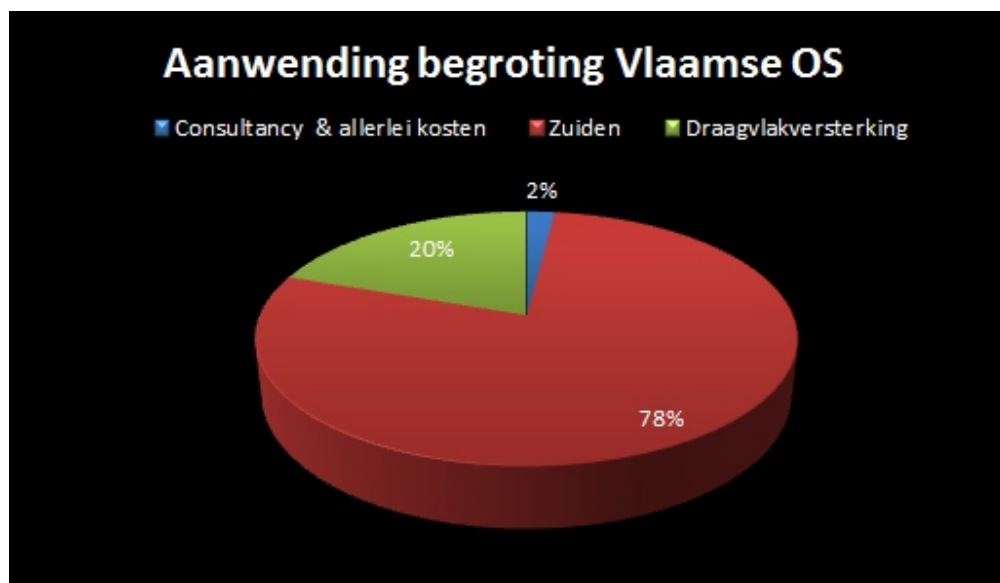
Financieel verslag

Bovenstaande grafiek geeft een overzicht van de besteding van de begroting voor ontwikkelingssamenwerking sinds 2003.

In 2011 bedroeg de Vlaamse begroting voor ontwikkelingssamenwerking 28.010.301,55 euro. Van dit budget werd bijna 99% gereserveerd (of "vastgelegd") voor nieuwe beleidsinitiatieven, in absolute cijfers goed voor een bedrag van 27.669.058 euro.

De werking met het Zuiden neemt het leeuwendeel van dit budget in, namelijk 21.676.177,27 euro, terwijl ook nieuwe en bestaande draagvlakversterkende initiatieven werden gefinancierd (5.444.522,25 euro). Daarnaast besteedde VAIS 548.358,47 euro aan externe opdrachten en allerlei werkkosten.

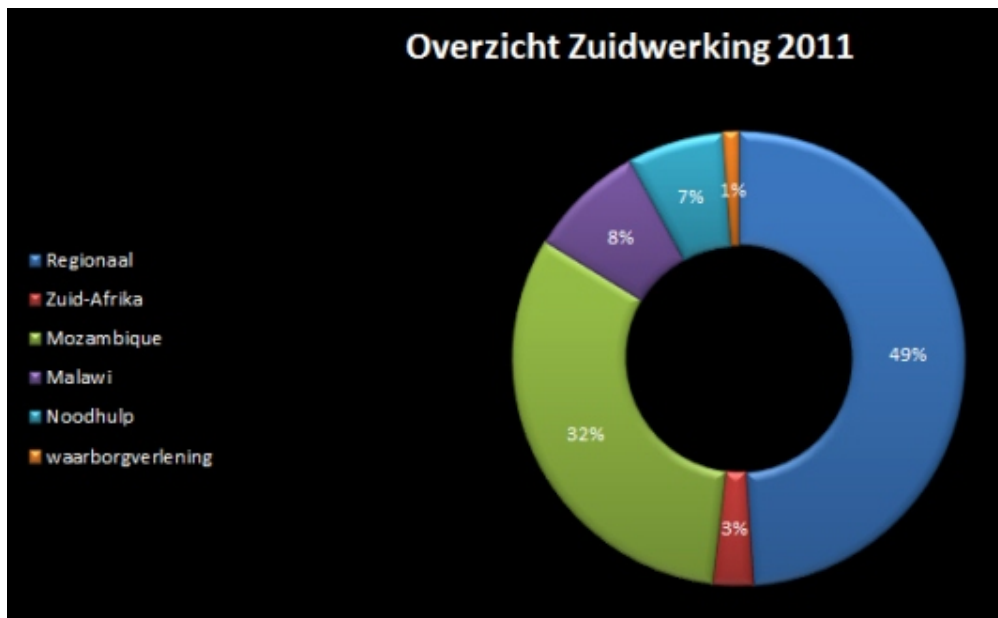

Samenwerking met het Zuiden

Het budget 2011 voor het Zuiden wordt in hoofdzaak gebruikt voor de volgende thema's:

Participatie in projecten voor humanitaire bijstand	1.478.999,10 euro
Programma's en projecten in zuidelijk Afrika	19.949.178,17 euro
Waarborgverlening microfinanciering	248.000,00 euro

De werking in zuidelijk Afrika omvat de bilaterale samenwerking met Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika, maar houdt ook een aantal regionale initiatieven in. In 2011 verliep deze regionale samenwerking meestal via VN-organisaties, zoals de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), het Kinderfonds van de Verenigde Naties (UNICEF) en de Wereldvoedselorganisatie (WFP). De twee sectoren die het meest aan bod kwamen, zijn "gezondheid" en "landbouw & voedselzekerheid".

Deze sectoren zijn niet alleen pertinent aanwezig binnen de regionale samenwerkingsvormen, maar ook in de bilaterale samenwerking met Mozambique en Malawi. De investeringen binnen de sector “gezondheid” bedroegen vorig jaar bijna 10 miljoen euro.

Draagvlakversterking

Draagvlakversterking wordt vooral nagestreefd via de samenwerking met Vlaamse organisaties, alsook via Vlaamse steden en gemeenten. In 2011 werd hiervoor in totaal 5.444.522,25 euro gereserveerd. Voor de ondersteuning van de gemeentelijke convenants werd ongeveer 1,8 miljoen euro aan subsidies toegekend en net geen 1,4 miljoen euro ging naar de begunstigden van de oproep ontwikkelingseducatie.

Overzicht draagvlakversterking in 2011

In 2011 werd ook de tienjarige samenwerking tussen Mozambique en Vlaanderen gevierd. Er werden verschillende activiteiten georganiseerd om dit te vieren, waarbij vooral de publicatie van het boek “De Brug van Dromen” in het oog sprong. Tenslotte ondersteunde de Vlaamse overheid ook verder het 4de pijlersteunpunt. Ook de subsidiëring van 23 voltijdse arbeidsplaatsen in het kader van het Vlaams intersectoraal akkoord (ex-DAC) maakt deel uit van de initiatieven rond draagvlakversterking.

Allerhande werkingskosten

In 2011 besteedde het VAIS een bedrag van 548.358,47 euro aan externe opdrachten en allerhande werkingskosten. Dit is slechts 2% van de totale bestede beleidskredieten.

Milieuverslag

In dit onderdeel kan u meer informatie vinden over het aankoopbeleid van VAIS en de Vlaamse administratie. Daarnaast geven we u een overzicht van het woon-werkverkeer en dienstreizen van de medewerkers van VAIS Brussel. Op vlak van energieverbruik hebben we de cijfers van het Boudewijngebouw in Brussel opgelijst. Omdat het hoofdkantoor gelegen is in het Boudewijngebouw, is het zeer moeilijk om een correct overzicht van het water- elektriciteitsverbruik van het agentschap te geven. Daarnaast blikken we vooruit op welke initiatieven er in de toekomst op vlak van milieubeleid zullen genomen worden.

Aankoopbeleid

1. Papierverbruik

In 2011 werden twintig dozen papier aangekocht om te printen, te kopiëren en te faxen. Dat is heel wat minder dan de tachtig dozen die werden aangekocht in 2010. Het grote verschil wordt mee verklaard door de aankoop van een voorraad papier eind 2010. Medewerkers beperken het papierverbruik op eigen initiatief door bv. documenten dubbelzijdig te printen.

VAIS heeft één krantenabonnement. In 2010 was er ook nog een abonnement op een tijdschrift maar dat werd in 2011 niet verlengd.

2. Drukwerk

In 2011 werd al het drukwerk intern besteld. Het Boudewijngebouw, waar VAIS zetelt, beschikt immers over een eigen drukkerij. Voor al het drukwerk wordt gebruikgemaakt van gerecycleerd papier. In 2011 organiseerde VAIS twee evenementen waarvoor er gedrukte uitnodigingen werden aangemaakt. Daarnaast organiseerde het 4de pijlersteunpunt drie evenementen die ook gebruik maken van gedrukte uitnodigingen. Voor andere evenementen werd er voor gekozen om enkel digitale uitnodigingen te versturen.

3. Evenementen

Aangezien de meeste partners van VAIS zetelen in de hoofdstad, worden evenementen bijna altijd in Brussel georganiseerd. De afstand voor de genodigden is op die manier vrij klein. Bij de keuze van catering laten we aan de leveranciers weten dat we duurzame producten verkiezen. In 2011 organiseerde VAIS zelf twee evenementen die beide in Brussel plaatsvonden. Het 4de pijlersteunpunt, waar VAIS in 2011 actief deel van uitmaakte, organiseerde drie ontmoetingsdagen.

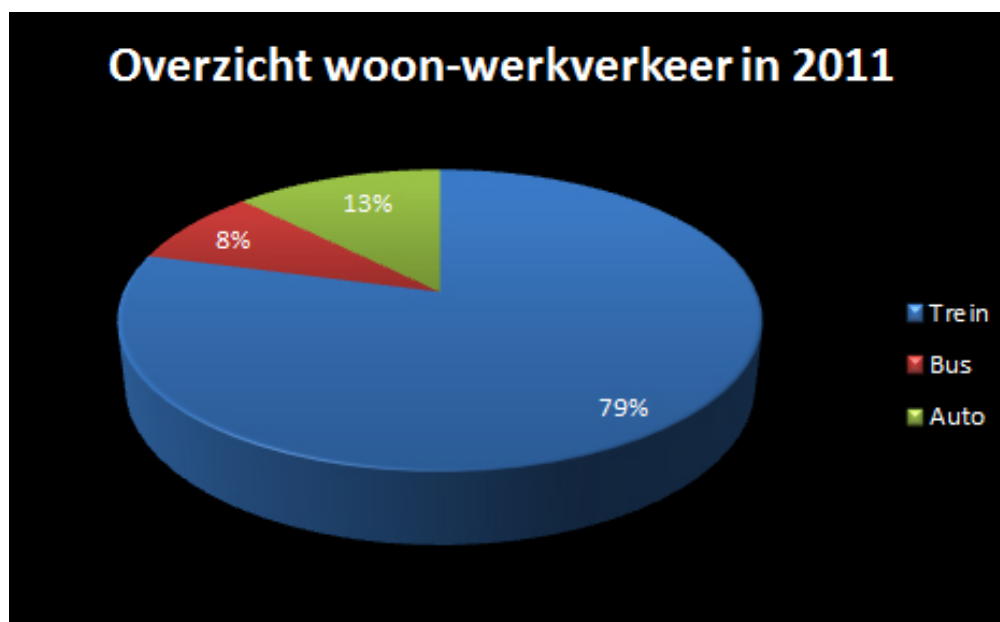
4. Gadgets

Bij het aanmaken van gadgets staan duurzaamheidscriteria centraal. In 2011 werd een bestelling duurzame draagtassen geplaatst. Deze draagtassen werden op VAIS evenementen uitgedeeld aan de bezoekers. De tassen werden van stevig materiaal vervaardigd zodat ze opnieuw gebruikt kunnen worden.

Mobiliteit

1. Woon-werkverkeer

Het Boudewijngebouw ligt nabij het Noordstation in Brussel. 21 medewerkers beschikten in 2011 over een abonnement voor het openbaar vervoer. De kosten voor openbaar vervoer worden voor Vlaamse ambtenaren 100% terugbetaald. De medewerkers die van thuis naar het station fietsen ontvangen ook een fietsvergoeding. Twee personeelsleden van VAIS ontvingen in 2011 een fietsvergoeding. De Vlaamse overheid voert een beleid rond telewerken en moedigt zijn ambtenaren aan om aan telewerken te doen. Ook dit heeft een invloed op het woon-werkverkeer.

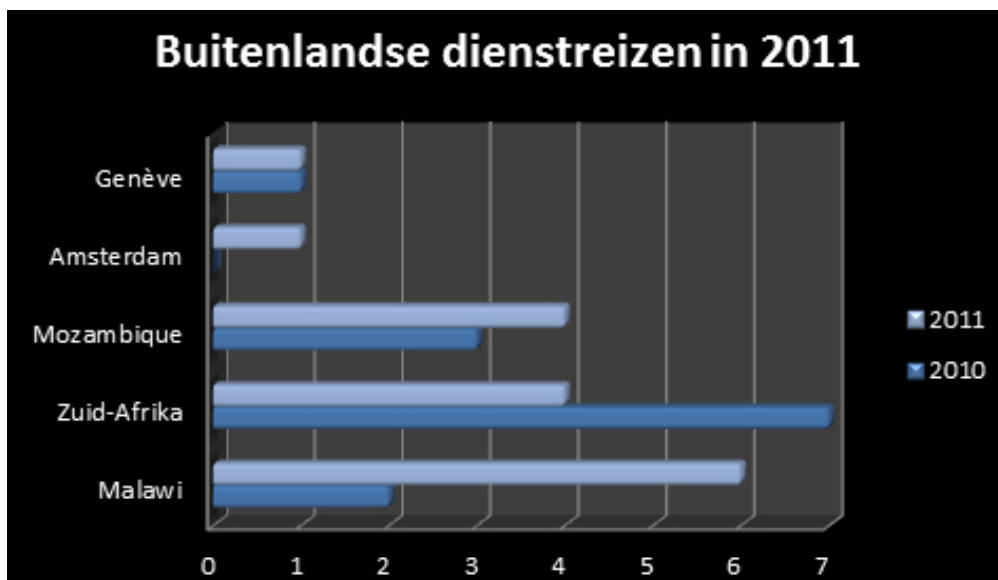

2. Dienstreizen binnenland

Voor ambtenaren van de Vlaamse overheid staan er fietsen ter beschikking indien er verplaatsingen binnen Brussel moeten gedaan worden. Bovendien kunnen de personeelsleden kaartjes krijgen om dienstverplaatsingen met het openbaar vervoer te maken. De waarnemend Administrateur-generaal beschikt over een dienstvoertuig. Het aankoop- en leasingbeleid voor het wagenpark van de Vlaamse overheid houdt rekening met duurzaamheidscriteria.

3. Dienstreizen buitenland

In 2011 werden er in totaal zestien buitenlandse dienstreizen gemaakt. De meeste zendingen gingen naar Zuid-Afrika, één van de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

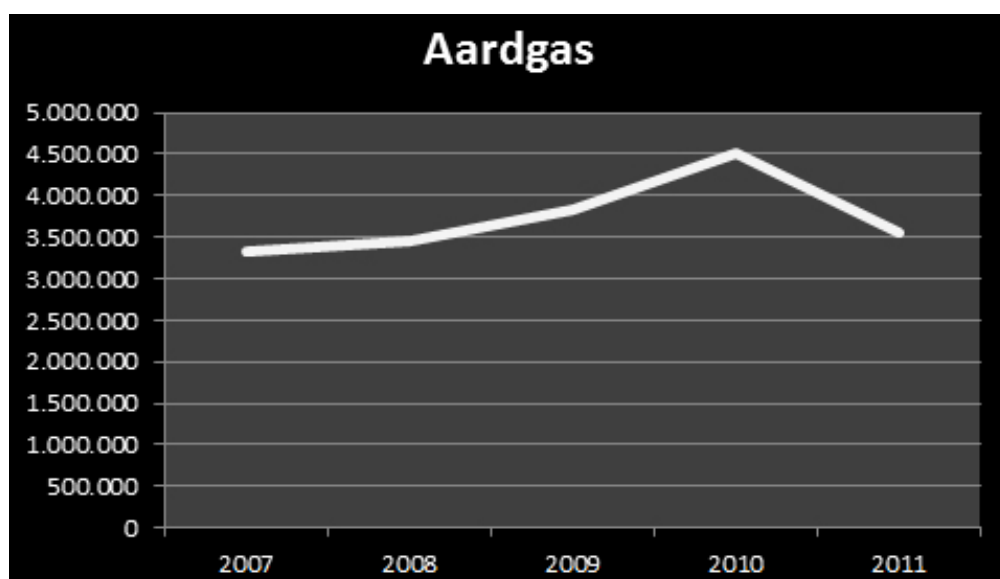
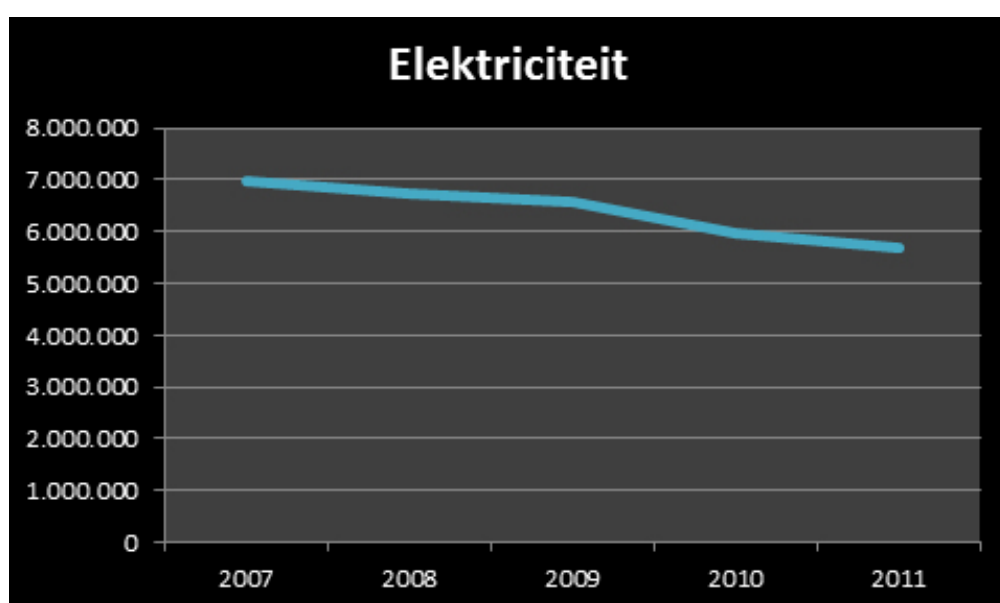
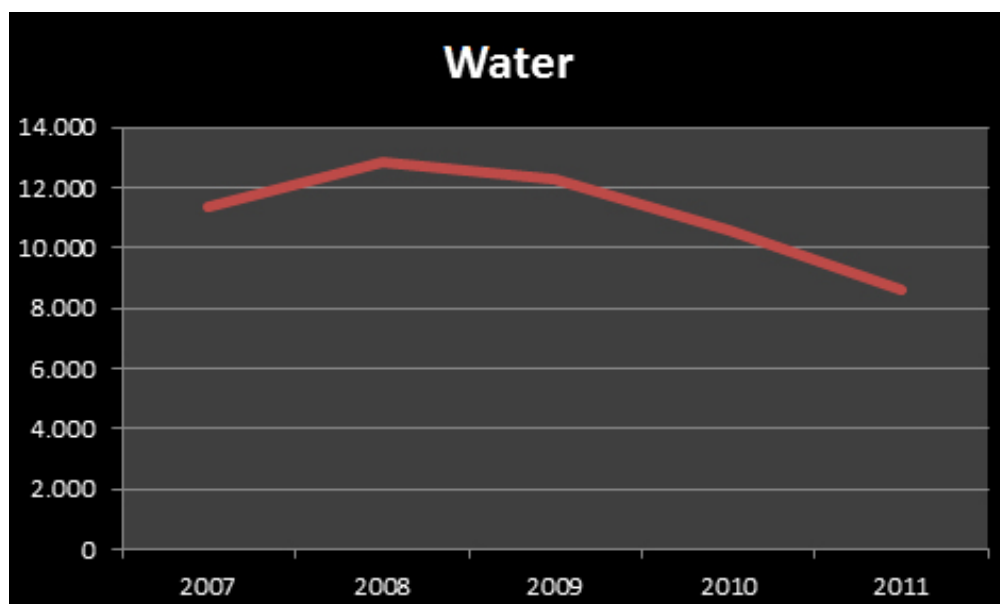

Energieverbruik

Omdat het hoofdkantoor van VAIS gelegen is in het Boudewijngebouw is het niet mogelijk om een specifiek overzicht van het water- elektriciteitsverbruik te geven. In dit gebouw werken immers een duizendtal personeelsleden van allerlei departementen en agentschappen. Er is ook een restaurant ter beschikking waar alle personeelsleden van de Vlaamse overheid terecht kunnen.

In 2011 werd er geen CO₂ voetafdruk gemeten. In 2010 gebeurde dat wel en werd het verbruik van groene stroom meegenomen als parameter. Het Boudewijngebouw wordt voorzien van 100% groene stroom.

Als brandstof voor de verwarming wordt voor het volledige gebouw aardgas gebruikt. Voor het hele Boudewijngebouw werd in 2011 8.625 m³ water, 5.696.402 kWh elektriciteit en 3.553.887 kWh aardgas verbruikt. Een evolutie van het verbruik van water, gas en elektriciteit kan je in onderstaande grafieken vinden. Zowel het water- als elektriciteitsverbruik is sinds 2009 is dalende lijn. Het aardgasverbruik steeg dan weer licht in 2010 om vervolgens in 2011 opnieuw te dalen.

Vooruitblik: Een groene Vlaamse overheid in 2020

“Een slagkrachtige Vlaamse overheid in 2020” is één van de speerpunten van “Vlaanderen in Actie” (ViA), het toekomstproject van de Vlaamse Regering. Om dat doel te bereiken werden er in 2009 heel wat projecten opgestart.

Enerzijds bestaat er het groene ICT park project van de Vlaamse overheid. Groene ICT gaat over het minimaliseren van de milieubelasting die de verschillende ICT-producten en -processen binnen een organisatie over hun hele levenscyclus hebben. Groene ICT gaat dus zowel over het vergroenen van de productiefase van ICT-producten, als van de gebruik- en afvalfase.

Anderzijds wordt in ViA, onder de doorbraak “Groen stedengewest”, aangegeven dat het energievraagstuk wereldwijd één van de grootste maatschappelijke en economische uitdagingen is. Vlaanderen wil hierin een voortrekkersrol spelen. Daarom wil de overheid een voorbeeldrol opnemen en enkel nog “nul-energie gebouwen” laten optrekken.

Bovendien werd het “Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009-2011” opgemaakt. Dit plan wil het proces rond duurzame overheidsopdrachten een nieuwe dynamiek geven zodat dit alles ook op een meer gecoördineerde manier kan verlopen. Hoewel de Europese Commissie een “Green Public Procurement beleid” (GPP) rond groene overheidsopdrachten voert, kiest de Vlaamse overheid resoluut voor duurzame overheidsopdrachten. Op die manier worden naast economische en milieu criteria, ook sociale criteria opgenomen in overheidsopdrachten. Daardoor kadert dit beleid rond duurzame overheidsopdrachten in het bredere Vlaams beleid rond duurzame ontwikkeling.

Deze informatie is afkomstig van het departement Bestuurszaken. Over de doorbraken van ViA kan je op www.vlaandereninactie.be ^[55] meer informatie vinden.

Sociaal verslag

In dit onderdeel kan u een overzicht vinden van onder andere de **man/vrouw verhouding** bij VAIS, de **opleidingsgraad** van het personeel en de **leeftijdsverhoudingen**. Deze cijfers worden jaarlijks bijgehouden voor de rapporten van de Dienst Emancipatiezaken van de Vlaamse overheid.

Diversiteitsbeleid

De beheersovereenkomst, die het agentschap met de Vlaamse Regering afsloot, verwijst inzake het gelijke kansen en diversiteitsbeleid naar de streefcijfers die op het niveau van de Vlaamse overheid worden gehanteerd. De Vlaamse overheid wil een afspiegeling zijn van de samenleving en voert daarvoor een doorgedreven

diversiteitsbeleid met streefcijfers voor kansengroepen. Sinds 2006 steeg het aantal allochtone medewerkers bij de Vlaamse overheid van 1,1% naar 2,7%. Het doel is om 4% te behalen in 2015. Personeelsleden die horen tot een kansengroepen kunnen zich vrijwillig laten registreren. Deze vrijwillige registratie heeft evenwel als nadeel dat ze geen correcte weergave van de cijfers voor kansengroepen toelaat. De Vlaamse overheid moedigt vrouwen aan om door te stromen naar managementfuncties. Met 29% vrouwen in het middenmanagement komt de vooropgestelde 33% in 2015 in zicht. Intussen is ook al een kwart van de topambtenaren vrouw.

Aanwerving

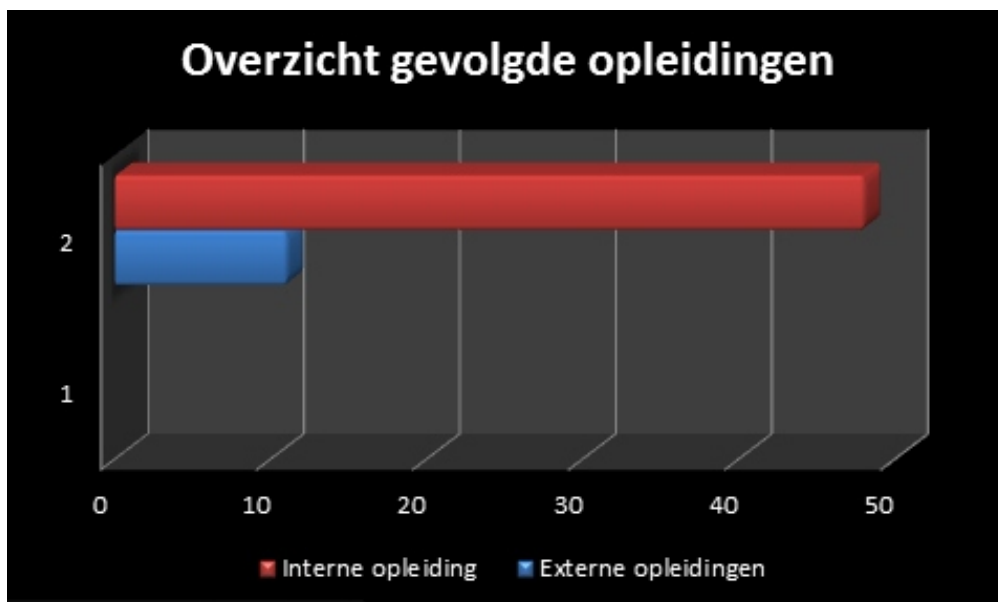
Bij vacatures worden er geen gegevens opgevraagd over afkomst of arbeidshandicap, maar in het vacaturebericht wordt wel vermeld dat de Vlaamse overheid de samenleving waarvoor ze zich inzet zo goed mogelijk wil weerspiegelen en dat de kandidaten geselecteerd worden op basis van hun kwaliteiten en vaardigheden, ongeacht geslacht, afkomst of handicap. Kandidaten met een arbeidshandicap kunnen dit vooraf laten weten zodat ze in de best mogelijke omstandigheden kunnen deelnemen aan de selecties.

Man/vrouw verhoudingen bij VAIS

In 2011 werkten bij VAIS 30 personeelsleden, waarvan 8 mannen en 22 vrouwen. Wat de vrouwelijke tewerkstelling betreft, scoort VAIS dus ver boven het gemiddelde van de Vlaamse overheid. Bovendien wordt VAIS geleid door een vrouwelijke waarnemend Administrateur-generaal.

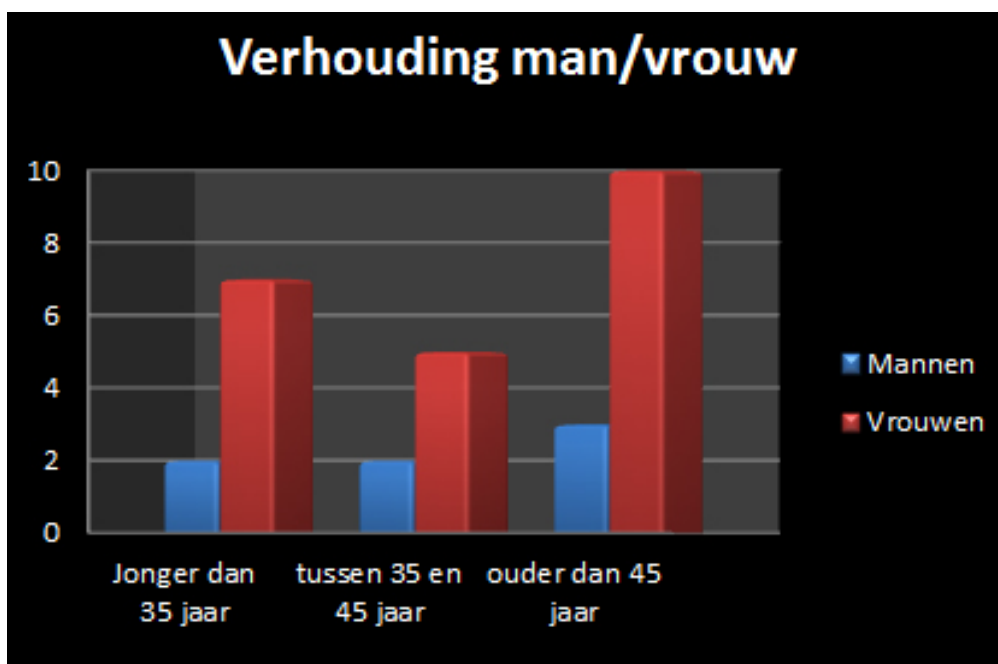
Opleidingsgraad en groeimogelijkheden

63,33% van het totale aantal personeelsleden binnen VAIS is op niveau A tewerkgesteld. De vrouwelijke personeelsleden op dit niveau vertegenwoordigen 56,66% van het totale personeelsaantal van VAIS. De Vlaamse overheid biedt zijn personeelsleden de kans om opleidingen te volgen. De overheid beschikt over een uitgebreid intern opleidingsaanbod. Ook in 2011 maakten personeelsleden hier gebruik van. Indien een opleiding niet binnen het interne pakket aangeboden wordt, dan kan het personeelslid dit aangeven en alsnog een aanvraag indienen voor een externe opleiding. Gemiddeld volgde een VAIS personeelslid zo'n 2,5 opleidingen in 2011.

Leeftijdsverhoudingen

Binnen VAIS zijn er 13 ervaren werknemers (= +45) tegenover 16 personeelsleden jonger dan 45 jaar. Van die 16 zijn er 12 werknemers jonger dan 35 jaar.

Anysurfer label

Anysurfer is een kwaliteitslabel voor websites die voor iedereen toegankelijk zijn - ook voor mensen met een functiebeperking. Anysurfer houdt rekening met de toegankelijkheid voor internetgebruikers met visuele, motorische en auditieve beperkingen. In 2011 werd de website van VAIS vernieuwd. Net als voor de oude site, is het bedoeling om voor de vernieuwde website het label opnieuw te behalen.